



RAIKKÜLA

KOLHOOSI JUHATUSE JA ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOONIDE INFOLEHT

Nr. 2 (8) VEEBURI 1988

Olgu see argipäeva või suurte pühadeaegne hommik, ikka peab loomakasvataja jätma sooja tekialuse ja alus-tama rasket igapäevast tööd. Hea loomakasvataja ei saa töötada kohusetundeta. Tal peab jätkuma südamesoojust, siis on ka tulemusi.

Ehkki loomakasvatavad olid tublid, ei jõutud 1986. a. tulemusteni.

1987. a. toodeti majandis piima 110 t mullusest vähem (2486 t), lehma kohta 218 kg vähem (4220 kg). Hea, et rasvaprosent on tõusmas ja vasikate väljalangevus vähene-nud 4% võrra. Madal oli nuumsigade ja veiste ööpäe-vane kaaluivve (361 ja 542 g).

Erasektorist saime 17 tonni piima mullusest enam. Liha tootsime mullusega võrreldes (põhiliselt sealihaga) 39 t vähem. 1. jaanuariks 1988. a. oli meil nuumsigu 189 pead vähem, keskmine kaal 14 kg võrra kesisem. Mõõdunud aastal realiseerisime 663 t liha, tänavune riiklik tellimus on 733 t. Suudame me seda täita ja milliste vahenditega? Võiks ju pörsaid rohkem «teha», kuid pole usku, et riikliku jõusöödaga midagi päeva-pealt muutuks.

Meie, loomakasvatajate soov on sel aastal saada rohkem kvaliteetset sööta. Hea, kui loomad söönuks saaksid sellest, mis paberites kirjas! Meie kohus on sööta ratsionaalselt kasutada ja toodangut anda.

Reserve piisab. Võrrelgem piima tootmist. Mai Znobištšina lüpsigurpilt saadi 135 t piima, so. 5910 kg lehma kohta, kõige kehvem lüpsja sai oma grupilt ainult 91 t ehk 3741 kg. **Vahe 44 tonni ja 2169 kg lehma kohta!** Sööta jagatakse aga võrdsetel alustel ja samast «katlast». kõigile. Üle 5000 kg lehma kohta lüpsid Svetlana Simon, Helvi Tiirik ja Leida Naurits.

Tublid on olnud suurfarmi lüpsjad, tänavu eriti Alli Oksaar. Karjakutest on tragim Juta Raudkats. Üldiselt peaks aga suurfarmi lehmad olema niisama puhtad nagu nende suguõed väikestes farmides. Meeldivalt puhtad on alati nii Salasoo naised kui loomad. Korrastatud on farmi ümb-

rus. Kahju, et traktoristid seda hinnata ei oska ja pealekauba veel sirelidki ratta alt läbi lasevad.

Körgel on «piimalagi» Seakao farmirahva jaoks: ollakse «punase laterna» seisuses. Ainult Helgi Vaherna näitajad küünevad üle majandi keskmise.

Suur tagasimineku oli Ülle Vaherna (osa aega dekreedis)

Tore, kui eeloleval sügisel oleks vanas Aru sigalas ka noorkari! Oleme rahul rekonstrueeritud Kaigepere vasikalaudaga ja Aasoja lauda juurde ehitatud sõnnikuhoidlaga.

Tänaväärset tööd tegid mõõdunud aastal endises Lipa sigalas Milda ja Leonhard Satsi. Tänu teile!

Praegu töötab samas tubli

päevas. Valulikumad olid kvartalite vahetused.

Sigade keskmine massiiv on vähenenud 1985. a. 466 grammilt 1987. a. 361 grammini.

Parandamist vajavad sigala zoohügieenilised tingimused, amortiseerunud on söödaköök jm. Et vee peal püsida, peaks probleemid kiiresti lahenda-ma.

Oleme rajoonis kõrge intensiivsusega majand. 1987. a. tootsime 100 ha haritava maa kohta piima 1200 ts (rajooni keskmine 986), liha 300 ts (234), veiseid 80 pead (63), neist lehma 29 pead (23), sigu 170 pead (86).

Jõusööda fondi eraldamisel on seda kuigivõrd arvestatud, kuid ei rahulda sest oma majandi söödabaas ei jõua järele. ATK annab meile küll liha ja piima riikliku tellimuse, kuid jõusööda ja teiste söötade kattest ei tea me konkreetselt tuhkagi. **Millal ometi saabub aeg, kus oleme ise peremehed ja anname altpoolt tellimuse, kui palju liha ja piima me soovime riigile müüa?** Praeguses madinas peaks ikka maarahva enda köht esmalt täis olema, muidu on nii, et millal kingsepal kinga või rätsepal riidet...

Olen Rapla rajooni põllumajandusoskonnas töötanud 30 aastat ja näinud sündmusi mitme kandi pealt. Pole meelet lüpsid lüpsid peavad, kus näljast nõrkenud lehma tuli lüpsida ajaks aamtala külge siduda. Samal ajal käis riiklik kampaania, et kolhoosid loomi juurde ostaks. Ole siis tark!

Praegu on ajad teised. Kuid muigama paneb kas või selline pealtnäha tühine fakt, kus kolhoosnike III kongressi auväärses presiidiumis istus ainult 19 kolhoosnikku. Meie võime uhked olla: valitu valitute seas oli ka meie Harri!

Kas see kõik ei kõiguta meie usku perestroikasse ja isemajandamisse? Aga äkki on jälle kampaania? Kas jätkub jõudu vastu pidada? Tahaksin väga, et kõik läheks õigeste rööbastesse.

LUDMILLA KÄSPER,
peazootehnik

LOOMAKASVATAJA PÄEVAPROBLEEME

ja Elma Veljaotsa grupidel — vastavalt 540 ja 446 kg.

Saime mõõdunud aastal 100 lehma kohta 80 vasikat (3. koht), kui naabermajandis on need näitajad paremad (teenindab meie seemendustehnik). Miks? Üks põhjustest on näiteks noorkarja ruumide kitsikus. Selle sama tõttu olime sunnitud põhikarjast prakkeerima looma, kes aasta jooksul võinuks anda vasika.

1987. a. langes põhikarjast välja 32% loomi, mis tähendab, et loomad lähevad välja kõige paremas vanuses.

Tänu suvisele karjatamisele on suurfarmi loomade tervislik seisund parem ja seetõttu saime loomi prakkeerida ka madala toodangu järgi. Samas on paranenud töötajate olmetingimused. Käiku läks teine lüpsiplats ja pärast esimese remontimist saime viia lüpsjad ühte vahe-tusse. Pikeneb loomade puhke-keeg. Praegu lüpsame lehma umbes 16 tundi ööpäevas. Ka suurfarmis oleksid väiksemad grupid soovitatavad, kuid see eeldab uusi töötajaid, keda praegu pole võimalik korterikitsikuse tõttu võtta.

Rõõmustame endise Lipa sigala noorkaralauda üle. Rekonstrueerimine andis juurde 50 loomakohta. Omaehitusega hoidsime kokku umbes 144 tuhat rubla. Olud vastavad zoohügieenilistele nõuetele, paranevad töötajate olmetingimused. Oleme tänulikud ehitusmeestele, eriti aseesi-mees Tõnu Rahulale, kes arvestasid meie ettepanekuid.

Heli Tuula ja üks aeg näita, kas ta suudab konkurentsi pakkuda Helve ja Endel Satsile, kes on mitmel korral mahtunud rajooni noorkarjalitajate edetabelisse.

1987. a. müüsiime tõuloomi rohkem. Tubli panuse andsid selleks ka Ella Aasoja ja Edvig Karjus. Talitaja Ella Aasoja sitkusest ja võitlejavaimust räägib kas või seegi, et taimekasvatajate lohususest jäi metsa ääres kaalikapõld puhtaks tegemata. Ella vedas sealt kaalikaid käsikäruga ja loomad olid suupärast mitmeks kuuks. Nii on lood!

Raske on töö Marve Kivilol nuumpullilaudas. Töö organiseerimistuse tõttu jäetakse sõnnik tihti rippraudtee alt lükkamata. Tänavu on plaanis paigutada sinna sõnniku-transportööri.

Väiksemad lüpsifarmid vajaksid piimaliinide paigaldamist. Hästi õigustas end mõõdunud aastal Uus Allikal paigaldatud püsielektritara. Kui neid õnnestuks rohkem hankida, hoiaksime hulga metsa kokku.

Et seakasvatuse näitajad langenud on, selles on oma osa valguprobleemil. Võrreldes kaht viimast aastat, siis saime kalapastat 83, kohupiima 76 ja söödapärmi 23 tonni vähem. Kroonilisest jõusöödanappusest oleme senini üle tänu mõõdunud aasta heale teraviljasaagile. Aga mõõdunud aastal polnud haruldased nn. näljakuurid, kus saime sigu sööta ainult üks kord

Parteialgorganisatsioonid

18. jaanuaril kuulati partei a/o-büroo aruannet. 42liikmelist kommunistide peret juhib 6liikmeline büroo.

Aeg ja elu on varem valitud büroo koosseisus teinud mitmeid korrektiive. Erinevatel põhjustel lahkusid büroo eelmisest koosseisust Rein Bergstein, Andrus Tuisk ja Harri Kuusemets.

Rahvakontrolligrupp juhib Vilme Poom. Kuna ta aruandeperioodil viibis lapsehool-duspuhkusele, tegi praktikulist tööd Andrus Pajo. Eeloleval aastal loodame, et grupi esimees hakkab aktiivselt tegetsema.

Aastaid juhtis hästi loomakasvatavate parteigrupi tööd Laine Arro. Palju tänu talle! Teatepulgale andis ta üle uuele liidriks Hannes Paadile.

Sulev Kalda juhtida on administratsiooni parteilise kontrolli komisjon, kelle põhisuunaks on töökodades töö parem organiseerimine ja tööaja parem kasutamine.

Oma põhitööl on büroo liikmed tublid. Kuid üks just selle tõttu, et põhitöö on igaühel küllalt pingeline, ei suuda me alati oma ühiskondlike kohustusi vajalikul tasemel täita. Ikka jääb puudu ajast, oskusest, pealehakkamisest või ei suuda me endale ja teistele selgeks teha ühe või teise tegevuse eesmärgi või tegevusetuse tagajärgi.

Meie organisatsiooni liikme keskmine vanus on 48

aastat, vanim kommunist Johannes Saia saab tänava kaheksakümneks. 42aastase parteistaažiga on Meinhard Almet.

Kommunistid moodustavad töötajate arvust 15%.

Oma põhilise juurdekasvu parteiridade täienduseks peame saama enam kui 30liikmelisest komsomolialgorganisatsioonist, sest nende seas on palju tublisid ja aktiivseid noori.

Kriitiliselt toodi esile eelmise büroo järjekindlustust vastuvõetud otsuste elluviimisel ja töös kriitiliste märkustega administratsiooni tegevust kontrolliva komisjoni suunamisel.

On selge, et käsu korras ja parteikoosoleku otsuse tulemusena me kommunistide ja teiste töötajate algatusvõimet, kohusetunnet ega töösse suhtumist paugepealt ei suurenda. Selle taga on pikaajaline ja pidev töö, mis kunagi ei lõpe.

Rajoonikomitee büroo arutas Raikküla kolhoosi partei a/o. büroo tööd 1986. a. jaanuaris.

Kavatseme edaspidi büroo koosolekutel kuulata kommunistide aruandeid oma tegevusest. Arvan, et selline aruanne kujuneb rohkem vestluseks, kus aruandja tunneb end vabamalt ja väljendub avameelselt.

Kommunistide aktiivsus koosolekutel kipub tihti ole-

ma tagasihoidlik. Sõna sekka ütlevad aasta-aastalt ikka samad inimesed, kuigi paljud neist on vahepeal juba pensioniikka jõudnud. Mitmeidki noored kommunistid pole aasta vältel leidnud vajadust kordagi oma arvamust välja öelda. Et muretsegu teised, miks just mina.

Kiita pole igakord ka koosolekute osavõtt. Enam ette-teatamata puudumisi on esinenud Kalev Luukasel, Heiki ja Helgi Hermannil, Aleksander Vlasovil. Tundub, et oma osa mängivad siin kohusetunde ja distsipliini tunnetus.

Et parandada vastuvõetud otsuste täitmise distsipliini, püüame neid motiveerida võimalikult elulähedastena ja konkreetsetena, tähtaegade ja vastutajate määramisega.

Rohkem oleme tegelnud töödistsipliiniga. Näiteks möödunud aasta 9 kuu jooksul pidid 75 töötajat 276st loobuma oma 10% kuupremiast. Kahjuks oli nende seas ka spetsialiste.

Üldiselt on siiski märgata korra ja nõudlikkuse paranemist.

Hoollitsemise noore kvalifitseeritud kaadri järelkasvu eest Nii õpib stipendiaadina EPAs Riho Väli, TPIs Argo Kivilo ja Andri Nõu. EPA kaugõppes õpib Maret Satsi, ettevalmistusosakonnas sooritas lõpueksamid Heiki Hermann. Õpitakse veel Tihemetsa Sovhoostehnikumi kaugõppes, tehnikumides, kutsekesk-

koolides ja Rapla Öhtukesk-koolis, kokku 17 noort.

Kahjuks puudub meil majandisene kaadrikasv. Kui peaks tekkima vajadus kedagi peaspetsialistidest kohapealse kaadriga asendada, siis jääme hätta.

Tugevdamist vajab meie ökonomikateenistus.

Hoogu pole sisse saanud majandusõppused. Rahul ei saa olla poliitpäevade korraldamisega. Majandi juhtkond ja spetsialistid ei taha kuidagi töökollektiivi ette minna. Alati peaks leiduma, mida inimestele öelda ja vahendada ka üleskerkinud probleemide, et koos juhatuse, partei-büroo või a/ü-komitee abiga neile lahendusi leida.

Ametiühingu liikmeskonda kuulub 275 töötajat, mida juhib 7liikmeline komitee ja esinaine on Aile Oraste.

Kõige muu kõrval on viimase ajal enam rõhku pandud klubitöö elavdamisele.

Naistenõukogu eesotsas on Ludmilla Käspär, kes naiste nõukogudevahelisel konkursil mullu aprillis tuli rajoonis esikohale. Tänavu viidi nõukogu algatusel läbi naiste profülaktiline läbivaatus, tegetsemist alustasid kokandus ja käsitööringid.

Elame huvitava ja raskel uutmise ajal. Küllap meie kõigi elus oli möödunud aastal nii kurbi kui rõõmsaid hetki, ebaõnnestumisi ja õnnestumisi. Kui töötame ja mõtleme ühiselt ühise eesmärgi nimel, tuleme ka edaspidi omadega mäele.

KAIDA LILLEOJA,
partei sekretär

«Sõja algus leidis mind Kodila sovhoosi direktori ametikohalt,» meenutab varsti kaheksakümneks saav Suure Isamaasõja veteraan Johannes Saia.

«Mobilisatsioon oli 1941. a. juulis. Kaksipidi mõtlemist ei saanud olla: koju jäi abikaasa kahe lapsega, üks kolmene, teine aasta ja kaheksa kuune.

23. juuli öösel tossutas «sula» tulevaste sõjameestega Tallinna poole. Raikküla mehed ei mahtunudki peale, need tulid järgmisel päeval. Koondumine Lauulväljakule. Meile suhteliselt õnnelik laevareis Leningradi, sest kaotasime juhuse tõttu ainult ühe mehe, kuna karavani ei pommitatud. Linn kandis juba sõjaaja tunnuseid, kauplused olid tühjad. Edasi viis tee Kotlasesse. Olime seal kuu-poolteist. Tegevust suurt polnud, hariti rohkem poliitiliselt ja püüti ülevaadet anda sellest, mis toimus rindel. Suitsupoolis hakkas nappima.

Ostisime külapoe raamatutest tühjaks — loomulikult plotskipaberiks. Pärast kaupmees rääkinud, et näe, kus ikka haritud inimesed, vaat kui palju raamatuid ostavad. Hiljem saime poolakate käest ka head tubakat osta.

Sõitsime edasi Arhangelskisse. Pidasin seal mitut ametit alates tee-ehitajast kuni katlakütja ja tehase «Krasnõi Kuznets» abimajandi juhataja abini välja. Olime ju seal eraisikud.

Mind pandi «bronni» alla, kuid sellele vaatamata läksin oma kulu ja kirjadega teistega kohe kaasa, kui algas Eesti Karpuse väeosade moodustamine. Minu tee viis Kamõslovi. Oli 1942. a. suvi. Määrati mind jaokomandöriks, kuid terviserikke tõttu sattusin haiglasse ja kirjutati

sealt välja alles aasta lõpu-poolle. Väeosa valmistus Velikije Luki peale minema. Anti välja uus varustus särgist sinelini. Teisel hommikul hüüti mind ja veel rida mehi rivi ette ja kästi uus varustus lattu tagastada. Järgmisel päeval võeti jaokomandörist ka maha ja saadeti majandusrühma. Olin silmadega rivitu mees, kuid küllap oli põhjuseks ka usaldamatus, sest olin ikkagi kodanliku armee allohvitser ja kaitse-liitlane ka olnud (ankeetand-med).

Torapetsis suunati mind 917. polku sidemeheks. Velikije Lukiga oli selleks ajaks juba lõpetatud.

Algas teekond kodu poole. Jõudsime Narva-tagustele. Et sealt raevuka vastupanu tõttu üle ei pääse-

nud, jõudsime kodumaa pinnale 1944. aastal Mehikoorma kaudu. Eesti mandril mul praktiliselt sõjategevusest osa võtta ei tulnudki. Teedel olid lõputa põgenikevoorid. Kui rinne neist möödus, andsime neile nõu koju tagasi pöörduda. Kodune elu tahtis korraldada, sest sõjameestel oli tarvis veel vuenlast peksta. Keskealised mehed olid küll hirmul, et ega punased neid maha ei löö, sest propaganda oli oma töö teinud.

Järgnesid Muhu- ja Saaremaa. Tehumardi öölahing oli kusagil päris lähedal. Järgmisel päeval sealt mööda minnes meenutas öine lahingupaik suurt risuhunnikut, segi laibad ja purustatud tehnikat.

Salme küla lähistel tuli pikem peatus. Läbimurdeks

* Vana sõjamehe

Järgmisel aastal saab Raikkülas täis 140 aastat kooliühiduse andmise algusest, sellest 120 aastat on kool eksisteerinud Lipa külas. Aastate jooksul on koolist läbi käinud 4—5 põlvkonda. Millised olid eelnevate põlvkondade ja nendega koos ka kooli probleemid, seda me täpselt öelda ei oska, võime vaid oletada. Tänaastest kooliprobleemidest tahaks aga juubeli künnisel natuke rääkida.

MIS SELLE AJAGA ON MUUTUNUD?

Õpilaste arv? Jah. Sajandi algkümnelil 92—111 õpilast. Järgnevat aastail õpilaste arv kasvas kuni 193ni (1921). Edasi andmed puuduvad. Kolmekümneandil aastail ka hanes kuni 55ni (1938). Neljakümneandil oli jälle üle saja. Kaheksakümneandil püsis 140 piirimail.

Käesoleva õppeaasta algul tuli Raikkülas avada kaks esimest klassi. Üks kuueaastastele, teine seitsmeaastastele. 142 õpilase asemel oli koolimaja ees 179 õpilast. Jah, just nimelt ees, sest korraga nad meie koolimajja ära ei oleks mahtunud. Nii tuligi kaks avaaktust korraldada.

Aja jooksul on kooli juures progressi märgata — endisest kojamehe laudast on õpilased endale saanud puutöökoja. Klasside juurde tulekuga kuuelt kaheksale on endised suured klassiruumid vahe-seintega pooleks jagatud. Nii ongi probleemid lahendatud. Häid lambaid mahub ühte lauta palju.

Lõpmatuseni see nii edasi minna ei saanud ning suurte pingutustega võideldigi kunagi Raikküla kooli jaoks välja

Raikküla kool: minevik ja tänapäev

kaks maja: üks tüdrukute ja teine poiste töökojaks. Sügisel alustati majade kokkupanemist ja praeguseks seisavad nad juba püsti ning — hallitavad. Midagi pole teha: ehitusmehed olid väga tublid, tegid, mida suutsid, kahjuks lõppes materjal varem otsa kui majad valmis said. Praegu on defitsiidiks šamottkivid ning nii seisavad ahjude plekkestat ruumides ja ootavad — ehk ometi kord jõuavad päralt I kvartali kivid.

Kogu koolipere loodab, et 1. septembril saaksime juba rahuliku südamega öelda: sellel aastal alustame tööõpetuse õpetamist uutes, nägusates ruumides. Ruumides, mille viimistlus ei ole tehtud viimasel minutil märgadele seintel, kus kohe ei hakka midagi laest ega seintelt pudeneda.

Kahjuks on nii, et kus on juba midagi katki või must, seal ei saa õpetada peremehelekku suhtumist asjadesse ning korralikku töötegemist. Kes aga tahab, et tema lapsest tuleb käärd ja laisk tööinimene?

Septembris oli enam kui 20 peres muret:

KUUEAASTASED TULEB KOOLI TUUA.

Lubatud ruumide ümberehitus aga viibis. Kõik käisid, vaatasid, küsisid, kontrollisid ning lõpuks oli töömeestel töö ka tehtud. Üks päev enne suurte õpilaste kartulipõllult

tagasitulekut kooli said kuueaastased oma ruumid kätte.

Suured käisid ja kadestasid — igaüks ise asja: küll on ilus klass, näe, soe vesi on sees, kae, radiaatoridki, küll neil veab — võivad koolis magada ja keegi ei kirjuta märkust.

Jah, keegi meist ei ole ilusa ja mugava koolimaja vastu, kuid praegu... surume end jälle kokku, paneme pingiridade vahele uusi pinke ning hakkame koridori uut klassi tegema, sest järgmisel aastal võib meie arv olla juba 190. 1920/21. õppeaastal mahuti küll ära, kuid tänapäeval ei saa kahte kolme klassi ühte ruumi õppima panna ning ka saali ei saa klassiks muuta nagu vanasti. Seega suurimaks probleemiks ongi kujunemas ruumid. Vaja oleks suuremaid klassiruumi, eraldi klasse muusikaõpetuse, keemia, füüsika ning kunstioõpetuse jaoks. Laulmisõpetaja ei saa klaverit tunnist tundi kaasa tassida. Meie 40liikmeline lastekoor ei mahu korralikult ära ühesegi klassi. Koolile oleks vaja võimalust, kus õpilased saaksid joosta, turnida ning palli mängida.

KOOL PEAKS OLEMA LAPSE TEINE KODU.

Kaunist koduümbrust tahab igaüks. Tänu kolhoosidele oleme kooli õues mõnegi porilõigu saanud ära täita, kuid

meie territoorium on suur, nii läheb täidet velgi vaja. Kahju, et kooli õuele ei ole jätkunud asfaldi, kuigi Raikküla ümbruse metsades seda leidub (kes ei usu, jalutage KEKi liimitsehi poole).

Aastaid on vahelduva eduga koolimaja katust remonditud, kuid vihmastel ilmaldel kipub vesi ikka klassidesse. Koolipere ootab ja loodab kapitaalremonti: ehk saame uue katuse?

Remondi seisukohalt oleme aga tõsiselt mures. Igal aastal sai see ära tehtud vaid tänu kolhooside materiaalsele abile. Kuid mis saab meist nüüd, isemajandamise tingimustes?

Kool võib olla uus ja kena, kuid ilma õpetajate ja koristajatadideta ta eksisteerida ei saa. Pedagoogidega oleme peaaegu varustatud, vaja oleks sügisest oma matemaatika-füüsika õpetajat.

Raskem on teenindava personaliga. Juba pikka aega töötavad väga tublilt Ella Kutser, Hella Ummalas, Salme Männa, Anna Kosemaa, Saima Junninen. Käesolevast õppeaastast veel Salme Treier ja Ilse Smits. Kuid aeg sööb ka rauda ja nii oleme meiega vahetevahel hädas. Oleks hea, kui saaks teada, kelle poole võiks abi saamiseks pöörduda.

Et käesolev ajajärk on murranguline ja probleemirohke, siis arvan, silmas pidades Raikküla kooli perspektiive, korraaks aeg maha võtta ja teemat edasi arendada mõni aeg hiljem. Siis, kui on selgunud meie soovide ja võimaluste vahekorrad.

AIN PILDRE,
Raikküla 8kl. kooli direktor

meenutusi *

jõudu ei jätkunud. Sakslased olid tugevalt kindlustunud ja neil hea ülevaade. Kus liikumist märkasid, sinna tulid anti.

Õid kui päevad käis meie pool täienduse ja varustuse juurdevedu. Lähimurre oli väga ränk. Vaevalt said väeosad lahingusse minna, kui juba hakkas haavatute vool tagasi tulema. Paljud ei tulnudki.

Sõrve tippu jõudsin õnnelikult ja terve nahaga. Sealt ümberpöörd ja kand ja varvas tagasi suurele maale. Hea meel oli kohe: suur sõda oli lõpetatud ja võis rahuga minna kodu poole.

Jah, ega me siis veel ei teadnud, et meid Kuramaal ka tarvis oli. Hinge saime tõmmata novembrist veebruarini. Endsin endast kodustele

märku alles pärast Saaremaalt tulekut. Ega mind ja venda enam teatudki oodata, sest koduste teada olime ammu igavestel jahimaadel, st. nälga surnud ja maha lastud. Ema oli kirikus tänugi lasknud poiste eest ära teha. Kohtumisrõõm oli suur, pere ja omaksed olid terved ja alles.

Kuid ees ootas Kuramaa. 18. märtsi hommikul läks meie polk lahingusse. Sain varsti pihta. Olime ühte punkrisse sidet sisse vedamas, kui punker sai miinist täistabamuse. Minu kiivri kuppel lendas minema, paljas võru jäi veel talimütsi peale, müts ise ribadeks. Õnneks suurt viga ei saanud. Üks kaaslastest sai surma, teine jäi terveks. Hüppasime punkrist välja suurde kraavi, kuid pa-

raku jäi see vaenlase snaiperi tule alla. Mina pääsesin sealt eluga, kuid paljude poiste eluküünlad seal kustutati-gi.

Peale arstiabi ja toibutamist oli 24. märtsi hommikul uus minek. Lahinguülesande täitmisel jäime sakslaste rünaku alla. Maastik oli seal nagu Lõuna-Eestis. Jõudsime 354. polgu meeste juurde. Sakslased andsid sinna polgu voori pihta miinipilduja tulelöögi. Seal virutaski mul jalast miinikilli läbi.

8. mail tunnistati mind jälle terveks, kuigi haav polnud veel lõplikult paranenud, ja kirjutati Riia haiglast välja. Anti uus varustus, sest rinne vajas ju mehi, kuid sel päeval meid ära ei saadetudki.

9. hommikul tuli see tram-burai, et rahu! Sa jumal, see

oli kõige suurem olemine. Ei suutnud lihtsalt uskuda. Ilus hommik oli. Päike oli juba tõusnud. Kui päevnik teatas, et rahu — milline karkude klobin siis hakkas! Kõik ruttasid välja, kuidas kellegi jõud ja liikumisvõimalused lubasid. Igaüks karjus oma keeles... Igaüks hüppas heast meelest isemoodi, et hing sees.

1945. aastal demobiliseerusin. Igatsesin sellisele ametikohale, kus leib lähemal, sest pere tahtis toita. Särevere tehnikumi zootehniku ametikoha ma vastu võtsingi.

Kui ma tänase päeva kohta midagi öelda oskan, siis loodan, et põllumehe elu peaks õnnelikult minema, kui rahaliste maksudega kolhoosielu nässu ei keerata ja antakse võimalus põllumajandust nii korraldada, nagu mehed seda seni on teinud ja õigeks peavad!

Meenutusi pani kirja
ERNI TAMMARU

Räägime asjad selgeks

Infolehe vastutava toimetaja poole on mitmel korral pööratud küsimusega: miks sa just minu Kustase ja Kaie nimesid rubriiki «Vedas viltu» või «Juhatuses arutati» oled torganud? Näe, Priidiku, Atsi ja Loviisa nimesid sa ei nimeta. Miks?

Mida vastata? Arvestades lehe väikest mahtu esmalt vahest seda, et kahjuks ületab pakkumine nõudmise. Ei saa ju ometi nõuda, et terve lehekülg oleks serveeritud ainult neile, kes kollektiivis kehtivaid seadusi ja nõudeid ei austa või end muul viisil

kompromiteerivad.

Paraku kipuvad sellised nimekirjad juhatuse protokollides ebameeldivalt pikaks venima — väiksematel patustel tuleb tegevas konkurentsis lihtsalt tagaplaanile jääda ja oma nime ainult infosten-dilt juhatuse otsusest lugeda.

Isemajandamisele üleminekul tahaksin meenutada vana tõde: kes tellib muusika, see ka maksab. Praktikas oleks õiglane, kui vastavasse rubriiki pürgijaid toimetaksid seda oma kulu ja kirjadega, st. tasuksid kolhoosi kassasse

«reklaami» eest kuu lõpul vastava summa.

Elu on karm ja kõige eest siin ilmas tuleb maksta. Meeles tasuks pidada seda: kui oled millegagi hakkama saanud, siis olgu mehisust seda ka tunnistada ja vastavad järeldused teha. Pealegi pole ju kellelegi kohustuseks tehtud «Vedas viltu» rubriiki trügida.

Meeldiv oleks, kui materjali puudumise tõttu poleks juhatusel vaja oma aega ja närve väänikutega kemplemisel raisata. Majandis on sada korda tähtsamaid ja elulise-

maid probleeme, mille üle pead murda ja millest kirjutada.

Lõpetuseks. Infoleht on juhatuse ja ühiskondlike organisatsioonide häälekandja ning püüab kanda ka vastava ajastu vaimu, sealhulgas võimalikult palju informeerida ja avalikustada.

Niisiis pole põhjust toimetaja peale hambaid kiristada, teda maha lüüa või asju isiklikule pinnale pöörata. Andkem endale aru — elu on edasi läinud, arusaamad ja hoiakud teiseks muutunud. Kes ei taha seda tunnustada, süüdistagu iseennast.

ERNI TAMMARU

Rahvakalender:

küünlakuu

Veebruarikuud on küünlapäeva järgi rahva hulgas nimetatud küünlakuuks. Kuud on kutsutud aga ka hundi-kuuks nagu jaanuarigi. Südalvel oli huntide indlemise aeg, siis oli neid rohkesti näha ja kuulda. Põline nimetus — radokuu tüvest radu-rajau.

2. VEEBRUAR — KUÜNLAPÄEV. Laiemalt tuntakse päeva kristluse-päraselt küünlapäevana. Nimelt sel päeval kirikusse viidud Jessu-lapsukese auks süttinud küünlad iseenesest põlema.

Küünlapäevaga lõppes keskaltve periood ja ulatuslikud pühadki. Algas kevade ootus ja ettevalmistus uueks tööajaks.

9. VEEBRUAR — LUUVAPÄEV. Kiriklikult on see püha Apollonia mälestuspäev. Vanadel eestlastel oli varem puhkuspäev, mil keegi tööd ei tohtinud teha, muidu vaevaks teda kogu aasta liigesevalu.

VASTLAPÄEV. Tuntakse rahva hulgas ka lihaheite, liugupäeva ja Lõuna-Eestis ka pudrupäeva nime all. Katoliiklikes maades algas siitpeale paast (rootsi k. fastlag).

Vastlapäev kuulub nn. liikuvate pühade tsüklisse, mis pärineb vanast kuukalendrist. Selle kohta on traditsiooniline ütlemine: vastlapäev nõuab

noortkuud ja teisipäevast päeva. Eestlaste vastlakommetes on kõige iseloomulikum liulaskmine, millega taotleti head lina- ja kanepikasvu.

TUHKAPÄEV. On vastlapäevale järgnev päev. Kiriklikult traditsioonis sümboliseeris tuhk (tuharaputamine pähe, rietele) patukahetsust. Tuhkapäeva kombed lähtuvad meil ühelt poolt tuhandest kui puhastusvahendist (tuhast valmistati lehelist) ja maagilisest kaitseabinõust (tuha viskamine jälgedesse). Ka on arvestatud tuha positiivset mõju taimekasvule ja kahjurit hävitajana. Tuhkapäeval külvati tuhka põllule ja aeda või hoiti sel päeval kogutud tuhk külvamise ja istutamise ajaks.

24. VEEBRUAR — MADISEPÄEV. Pärineb kirikukalendrist, apostel Matteuse nimepäev. Kevade lähenemise tähistaja. Kevadele antakse võti kätte, putukad ja ussid tulevad hinge. Laialt on levinud arvamine: sajab madisepäeval lund, on suvel palju kärbsed ja sääski. Nädalapäeva, millele madisepäev sattus, jälgiti hoolega ja arvestati eriti külvitööde juures.

Rahvakalendrist
tegi märkmeid
PAUL TAGEL

Kas teate, et...

... Rapla rajooni ATK käskkirjaga avaldati tänu rajooni 1987. a. seemendustehnikute sotsialistliku võistluse võitjale Hannes Paadile, kes sai 3. kohta.

... ehitusalases sotsialistliku võistluses 1987. a. tunnistas Rapla rajooni ATK Raikküla kolhoosi 2. koha väärilisiks, määrati rahaline preemia 500 rubla.

1. ja 2. koha said vastavalt Kaiu ja Valtu kolhoos.

... 1987. a. hooajatööde sotsialistliku võistluse võitjaks tunnistati rajooni ATK käskkirjaga mehhanisaatoritest heinapressil Arve Torjus, kes täitis 50,3 vahetusnormi ja teda premeeriti 200 rublaga.

... käesoleva aasta jaanuaris Raplas ATK majandite võistulaulmisel sai Raikküla

kolhoosi värskes meeskoor 2. koha. Veebruaris ootab ees piirkondlik jõukatsumine. Hoiame põialt!

... 20. veebruaril kell 20 oodatakse teid klubisse Nõukogude armee ja sõjalaevastiku päeva tähistamiseks korraldatud ja eeskavaga sisustatud kohvikuõhtule. Pilet 1 rubla 50 kop.

... 24. veebruaril kell 11 on kolhoosi üldkoosolek.

... 6. märtsil kell 19 on klubis rahvusvahelise naistepäeva tähistamiseks kohvikuõhtu. Külakosti toovad ansambel «MTJ» ja sõnakunstnik. Töötab puhvet. Pileti saab 3 rubla 50 kopika eest.

... alates käesoleva aasta jaanuarist on kolhoosi kaadritöötaja Kati Petter.



SÜNNIPÄEVA PUHUL

75

Helga Kensapä 10. veebruar

70

Aili Sepp 21. veebruar

65

Lembit Suitsomart

12. veebruar

50

Arnold Vainu 1. veebruar

PERE KASVU PUHUL

Linda Vilistus



HILLAR MUST

sünd. 26. oktoobril 1938

surn. 14. jaanuaril 1988

Vastutav toimetaja ERNI TAMMARU

Raikküla kolhoosi infoleht
Toimetus: 203502 Rapla
rajoon, Raikküla skj.
telefon 64 421; 64 475
MB-02320

Trükiarv 400
Tasuta
Tellimise nr. 652
Maht 0,5 trükipoognat
Rapla Trükikoda,
Rapla, Kalda t. 2

Vedas viltu

Juhiloata juhtis sõiduauto Andrei Jakobson. «Koolirahaks» riigituludesse 20 rubla. Tööalase lohakuse eest pi-

did kolmandikust kuupalgast loobuma noorkarja zootehnik Maret Satsi ja asendustöötaja Meeli Karm.